

שמדליקין את השמן והפתילות שלו והשליח רק מסייע בידו כמו מי שמסייעים לו להניח תפילין על ידו. ולכן הברכה היא ברכת בעה"ב, והשליח יכול לברכה רק אם הוא מוציא בזה את בעה"ב או ב"ב ידי חובה. ונמצא דמבואר ברבינו דוד דרק משום שזו מצותו וברכתו של בעה"ב שייך לברך בלשון "להדליק", אבל בברכות שהשליח עושה בעצמו את המצוה והברכה כגון במזוזה לא שייך לברך בלשון "ל" כיון שהשליח אינו מצווה⁵⁰.

העולה מן האמור, דיש ראיות רבות מהראשונים דבמסקנת הגמ' התחדש רק שבעל המצוה יכול לברך בלשון "על" אבל הגמ' לא חזרה בה מכך ששליח לא יכול לברך בלשון "ל" דמי לא סגי דלאו איהו עביד, וצע"ג על המנהג הרווח שגם שליח מברך "לקבוע מזוזה" כפי שהבאנו לעיל (אות א' - ב') מדברי פוסקי זמנינו. ובאות הבאה יבואר יישוב לזה.

יישוב מנהג העולם

ה. נ"ל דיש ליישב מנהג העולם עפ"ד ס' העיטור (ח"ב סוף ה' ציצית, דף ע"ז ע"ב). וביאור דברי העיטור, דנחלקו בפסחים (ז' סע"א) אם מברכים "על ביעור

חמץ" או "לבער חמץ", מ"ד דמברכים "לבער חמץ" ס"ל דלשון "על" משמע לשעבר ולא מברכים כך א"כ לא שייך לברך בלמ"ד כגון בלולב שכבר יצא י"ח ולא שייך לברך בלשון עתיד או בעושה מצוה שאינה מוטלת עליו כגון שחיטה ומילת בן חבירו דבהם מברך בלשון "על", אבל במצוה המוטלת עליו כגון מילת בנו ושחיטת קדשים מברך בלמ"ד, ולכן מברכים "לבער חמץ". ומ"ד דמברכים "על ביעור חמץ" ס"ל דבין לשון "על" ובין בלמ"ד משמע להבא, ומה שלא מברכים "לבער חמץ" הוא משום שרק במצוות המתמשכות כגון סוכה, ציצית ותפילין מברכים בלמ"ד, משא"כ במצוות המסתיימות מיד כגון לולב, מילה ושחיטה מברכים בלשון "על" ולכן מברכים "על ביעור חמץ". וכן הלכתא. אבל אם ברך לבער יצא כדמשמע בגמ', עכת"ד.

מבואר בדבריו דכל חילוקי הגמ' בין מצוה שמוטלת עליו לאינה מוטלת עליו ובין מצוה שעוד לא קיים או למצוה שכבר קיים הם רק אליבא דמ"ד דמברכים "לבער חמץ", אבל אליבא דמ"ד דמברכים "על ביעור חמץ" יש רק חילוק אחד בין מצוה מתמשכת לאינה מתמשכת. וכיון שנפסק

(תרע"ה סק"ט) ושאר אחרונים. אמנם אין מדבריהם ראייה לנד"ד, דלא כתבו דזו הסיבה ששליח מברך "להדליק" כדברי רבינו דוד, ויתכן שגם בשאר מצוות ס"ל ששליח יכול לברך בלמ"ד.

50. כתב הח"א (כלל ט"ו סכ"ה) "העושה מעקה לגגו של בית דירה מברך אקב"ו לעשות מעקה (כ"כ הרמב"ם) ונ"ל אפילו לדין מברכין לעשות מעקה, וכן מוכח בר"ן פסחים ובאבודרהם" עכ"ל. ולא ביאר איך מוכח. ולכאורה ראייתו מדבריהם גבי נר חנוכה שנעשה בממונו, ומזה למד למעקה שג"כ נעשה בממונו [ובאבודרהם מפורש להדיא (בסוף הספר, עמ' שע"א) שמברך לעשות מעקה, אבל לא נראה שלזה כיון הח"א, דא"כ הוא מפורש ממש ולא רק מוכח]. אמנם לפ"ד רבינו דוד אין להביא ראייה מנר חנוכה למעקה, דבנר חנוכה בעה"ב מקיים את המצוה והשליח רק מסייע לו משא"כ במעקה ששם השליח מקיים את המצוה.